

โปรแกรมวัคซีนป้องกันโรค

ในสุกร

น.สพ. ยุทธ เทียมสุวรรณ
ผู้จัดการฝ่ายวิชาการ บจก. เซ็นทรัลลิส

ตัวอย่าง				
โปรแกรมวัคซีนในสุกรพ่อแม่พันธุ์				
โปรแกรม / อายุ	ป้องกันโรค / อาการ	วิธี	ความสำคัญ	หมายเหตุ
ปูพรหมทุก 3-4 เดือน หรืออายุท้อง 13 สัปดาห์	อหิวาต์สุกร (CSF) แม่แท้งลูก อาจแพร่เชื้อให้ลูก ลูกสุกรซึม ไข้สูง จุดเลือดออกผิวหนัง-อวัยวะภายใน อาการะบบ ประสาท ท้องเสีย หอบไอ ชัก ตายจำนวนมาก	เข้ากล้ามเนื้อ	ต้องทำ	สำคัญที่สุด เป็นลำดับแรก
ปูพรหมทุก 4 เดือน	พิษสุนัขบ้าเทียม เอดี ออเจสกี สูโด (AD, PRV) แม่สุกรแท้งลูก อาจแพร่เชื้อให้ลูก ลูกสุกรมีอาการ ทางระบบประสาท ชัก ถีบจักรยาน ตาย สุกรใหญ่มี อาการทางเดินหายใจ หอบ ไอ น้ำลายฟุ้งปาก	เข้ากล้ามเนื้อ	ต้องทำ	ในไทยยังมีความจำเป็น ไม่ควรเลิกทำ
ปูพรหมทุก 3-4 เดือน	ปากและเท้าเปื่อย (FMD) แม่สุกรแท้งลูก ไม่กินอาหาร เม็ดตุ่มพองใสมีน้ำขึ้น ตามปาก จมูก ลิ้น เหงือก เพดาน ห้วนม ไรกีบ ฟัน เท้า แตกเป็นแผลสด-เปื่อยเนื้อเยื่อหลุด กีบหลุด	เข้ากล้ามเนื้อ	ต้องทำ	ควรใช้ชนิด 3 ซีโรไทป์ O, A, ASIA1
2 สัปดาห์ก่อนผสม หรือเลี้ยงลูก 2 สัปดาห์	พาร์โวไวรัส (PPV) แท้งลูก หรือคลอดออกมาเป็นมัมมี่จำนวนมาก เกิดความไม่สมบูรณ์พันธุ์แบบต่างๆ	เข้ากล้ามเนื้อ	ต้องทำ	ควรทำทุกท้อง อย่างน้อยที่สุด ต้องทำใน สุกรสาวท้องแรก

โปรแกรม / อายุ	ป้องกันโรค / อาการ	วิธี	ความสำคัญ	หมายเหตุ
ปูพรมทุก 6 เดือน หรือเลี้ยงลูก 3 สัปดาห์	เซอร์โคไวรัส (PCV2) แม่สุกรไม่สมบูรณ์พันธุ์ จำนวนลูกลดน้อยลง แพร่เชื้อให้ลูก ลูกสุกรหลังหย่านม-ขุน ผอม ซุบซิด แคระแกร็น โตช้า ตัวเหลือง ติดเชื้อแทรกซ้อน	เข้ากล้ำมเนื้อ	ควรทำ	อาจทำเป็นชนิดเดี่ยวหรือที่รวมกับมัยโค
ปูพรมทุก 6 เดือน หรือเลี้ยงลูก 3 สัปดาห์	มัยโคพลาสมา (M. hyo) แม่สุกรมักไม่มีอาการ แต่เป็นตัวอมโรค และแพร่เชื้อให้ลูก ทำให้สุกรอนุบาล-ขุน หอบ ไอ หายใจกระแทก ปอดบวมอักเสบ	เข้ากล้ำมเนื้อ	ควรทำ	อาจทำเป็นชนิดเดี่ยวหรือที่รวมกับเซอร์โค
ขึ้นกับชนิดวัคซีนและโรค	พีอาร์อาร์เอส เอพีพี โพรงจุมอกอักเสบติดต่อกาลสเซอร์ พีอีดี ไซ้ฉี่หนู ไซ้หนังแดง	ขึ้นกับชนิดวัคซีนและโรค	ทางเลือก	นิยมใช้เมื่อเกิดปัญหาบ่อย หรือเรื้อรังในฟาร์ม
สุกรพ่อพันธุ์	พ่อพันธุ์สุกร จะมีโรค และชนิดวัคซีน เช่นเดียวกับแม่พันธุ์ แต่ไม่นิยมปูพรมพร้อมกันหมด จะแบ่งเป็น 2-3 กลุ่ม และทำวัคซีนสลับกันไปมา เนื่องจากวัคซีนบางชนิดอาจมีผลต่อคุณภาพน้ำเชื้อ หากทำพร้อมกัน อาจทำให้คุณภาพน้ำเชื้อแย่งทั้งหมด ไม่สามารถใช้น้ำเชื้อได้เลย			

ตัวอย่าง โปรแกรมวัคซีนในลูกสุกรเลี้ยงเพื่อขุน				
อายุ	ป้องกันโรค / อาการ	วิธี	ความสำคัญ	หมายเหตุ
3 สัปดาห์	อหิวาต์สุกร (CSF) เข็มที่ 1 ซึม ไข้สูง จุดเลือดออกผิวหนัง-อวัยวะภายใน อาการระบบประสาท ท้องเสีย หอบไอ ชัก ตาย จำนวนมาก	เข้ากล้ำมเนื้อ	ต้องทำ	สำคัญที่สุด เป็นลำดับแรก
4 สัปดาห์ หรือก่อนหย่านม	เซอร์โคไวรัส (PCV2) ลูกสุกรหลังหย่านม-ขุน ผอม ซุบซิด แคระแกร็น โตช้า ตัวเหลือง ติดเชื้อแทรกซ้อน	เข้ากล้ำมเนื้อ	ควรทำ	อาจทำเป็นชนิดเดี่ยว หรือที่รวมกับมัยโค
4 สัปดาห์ หรือก่อนหย่านม	มัยโคพลาสมา (M. hyo) ลูกสุกร สุกรอนุบาล-ขุน หอบ ไอ หายใจกระแทก กินอาหารลดน้อยลง โตช้า ปอดบวมอักเสบ	เข้ากล้ำมเนื้อ	ควรทำ	อาจทำเป็นชนิดเดี่ยว หรือที่รวมกับเซอร์โค
5-6 สัปดาห์	อหิวาต์สุกร (CSF) เข็มที่ 2 ซึม ไข้สูง จุดเลือดออกผิวหนัง-อวัยวะภายใน อาการระบบประสาท ท้องเสีย หอบไอ ชัก ตาย จำนวนมาก	เข้ากล้ำมเนื้อ	ต้องทำ	จำเป็นต้องกระตุ้นซ้ำ เข็มที่สอง

อายุ	ป้องกันโรค / อาการ	วิธี	ความสำคัญ	หมายเหตุ
7-8 สัปดาห์	พิษสุนัขบ้าเทียม เอดี ออเจสกี สูโต (AD, PRV) ลูกสุกรมีอาการทางระบบประสาท ชัก ถีบจักรยาน ตายจำนวนมาก สุกรใหญ่มีอาการทางเดินหายใจ หอบ ไอ หายใจลำบาก น้ำลายฟูมปาก	เข้ากล้ำมเนื้อ	ต้องทำ	ไม่ควรเลิกทำ หากมี ความเสี่ยงสูงให้กระตุ้น ซ้ำ 2-3 สัปดาห์ต่อมา
10 สัปดาห์	ปากและเท้าเปื่อย (FMD) ไม่กินอาหาร เม็ดตุ่มพองใสมีน้ำขึ้นตามปาก จมูก ลิ้น เหงือก เพดาน ห้วนม ไรกีบ ฟันเท้า แดงเป็น แผลสด-เปื่อยเนื้อเยื่อหลุด กีบหลุด	เข้ากล้ำมเนื้อ	ต้องทำ	ควรใช้ชนิด 3 ซีโรไทป์ O, A, ASIA1
ขึ้นกับชนิดวัคซีนและโรค	พีอาร์อาร์เอส เอพีพี โพรงจมูกอักเสบติดต่อ แกลสเซอร์ ใช้หวัดใหญ่สุกร	ขึ้นกับชนิด วัคซีนและโรค	ทางเลือก	นิยมใช้เมื่อเกิด ปัญหาบ่อย หรือเรื้อรัง ในฟาร์ม

โปรแกรมวัคซีนในสุกรนั้น จำเป็นต้องปรับโปรแกรมให้เหมาะสมกับสถานภาพโรค และภูมิคุ้มกันภายในฝูง รวมถึงปัจจัยแวดล้อม
อื่นๆ ซึ่งจะมีรูปแบบที่เหมาะสมแตกต่างกันไปในแต่ละฟาร์ม

ภาพแสดงโรคคอหิวาต์สุกร อันเกิดจากการทำวัคซีนด้วยโปรแกรมไม่เหมาะสมกับภาวะโรค และภูมิคุ้มกันในฝูง